

Praktické provádění vstupního a periodického školení

- za pracovní úraz,
- rozsah odškodnění,
- účast odborových organizací.

Instruktaž na pracovišti

Pracoviště a pracovní místo (§ 2, § 7/1, 2 zákona č. 309/2006 Sb., nařízení vlády č. 101/2005 Sb.)

- řešení pracovního místa,
- přístupové a únikové komunikace,
- umístění vypínačů přívodu elektrické energie, případně uzávěrů zpracovávaných látek, plynů apod.,
- význam zvukových a světelných signálů využívaných v provozu pro signalizaci nebezpečných stavů zařízení,
- místo první pomoci, umístění lékárničky,
- důležitá telefonní čísla, případně osoby, na které je třeba se v případě zjištění závad nebo nebezpečných situací obrátit.

Pracovní a technologické postupy, obsluha konkrétního stroje nebo zařízení (§ 104 ZP, § 4/1 zákona č. 309/2006 Sb., zejména nařízení vlády č. 378/2001 Sb.)

- zaměstnanec je třeba seznámit s pracovními a technologickými postupy a požadavky na zajištění BOZP s přihlédnutím k charakteru stroje nebo zařízení, zpracovávanému materiálu apod., s předepsanými osobními ochrannými prostředky a jejich používáním samostatně pro každý stroj nebo zařízení, který bude obsluhovat,
- zakázat nedovolené a nebezpečné pracovní postupy.

Zvláštní odborná způsobilost (§ 11 zákona č. 309/2006 Sb.)

- k obsluze některých zařízení je požadována zvláštní odborná způsobilost.

Se zřetelem na četnost a závažnost rizik je nutné, aby samostatnou částí školení byly také

Zásady bezpečné obsluhy elektrických zařízení, a to zejména:

- obsluha elektrických spotřebičů,
- vymezení povolených prací s elektrickými zařízeními osobám bez příslušné elektrotechnické kvalifikace,
- zákaz manipulace s elektrickými zařízeními, další zásady BOZP dle převažujících prací.

O provedeném školení BOZP je třeba vést zápis, který má obsahovat:

- místo konání školení,

- datum školení,
- osnovu,
- časový rozsah,
- podpis s ověřením znalostí proškoleného zaměstnance a podpis školitele.

Náklady spojené se zajištěním školení BOZP nese zaměstnavatel. U speciálních školení, případně získání příslušných oprávnění k obsluze zařízení nebo technologií náklady nese zaměstnavatel pouze za předpokladu, že získanou kvalifikaci svých zaměstnanců využívá.

POŽADAVKY MEZINÁRODNÍCH PRÁVNÍCH NOREM

Pro informaci zaměstnavatelům, jejichž zaměstnanci provádí práce v zemích Evropské unie, je připojeno znění čl. 12 odst. 1 směrnice Rady č. 89/391/EHS o provádění opatření ke zvýšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci:

„Zaměstnavatel musí zajistit, aby se každému zaměstnanci dostalo dostatečného školení o bezpečnosti práce a ochraně zdraví, zejména formou informací a pokynů, které jsou výslovně určeny pro jeho pracoviště nebo profesi při:

- jeho přijetí,
- přeložení nebo změně profese,
- zavedení nového pracovního prostředku nebo při změně pracovního prostředku,
- zavedení nové technologie.

Toto školení musí být:

- přizpůsobeno výskytu nových rizik nebo změně rizik,
- v případě nutnosti pravidelně opakováno.“

Kontakty

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Na Poříčíním právu 1, 128 01 Praha 2
tel.: 221 921 111, fax: 224 918 391
www.mpsv.cz

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.

www.vubp.cz
www.bozpinfo.cz

Vydáno v prosinci 2011

Zajistit školení, ověřovat znalosti, vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování je povinností každého zaměstnavatele

OBSAH A ČETNOST ŠKOLENÍ

Obsah a četnost školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP), způsob ověřování znalostí zaměstnanců a vedení dokumentace o provedeném školení určí zaměstnavatel. Vyžaduje-li to povaha rizika a jeho závažnost, musí být školení pravidelně opakováno; v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na BOZP, musí být školení provedeno bez zbytečného odkladu. Lhůty opakování školení stanovuje zaměstnavatel na základě zhodnocení rizik souvisejících s výkonem práce a přijatých opatření na ochranu před jejich působením, pokud nejsou určeny jiné (např. pro svářeče, obsluhu plynových zařízení apod.). Školení musí být provedeno v jazyce, který zaměstnanec dokonale ovládá. Odborný překlad všech školících textů zajistí zaměstnavatel.

PRACOVNÍ ÚRAZY V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2010

V roce 2010 bylo v ČR statisticky vykázáno 121 smrtelných pracovních úrazů, 50 047 pracovních úrazů s pracovní neschopností delší než 3 dny. Bez následné pracovní neschopnosti bylo vykázáno celkem 25 192 pracovních úrazů.

UPOZORNĚNÍ

Plní-li na jednom pracovišti úkoly zaměstnanci dvou a více zaměstnavatelů, jsou zaměstnavatelé povinni vzájemně se písemně informovat o rizicích a přijatých opatřeních k ochraně před jejich působením, která se týkají výkonu práce a pracoviště, a spolupracovat při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro všechny zaměstnance na pracovišti. Na základě písemné dohody zúčastněných zaměstnavatelů touto dohodou pověřený zaměstnavatel koordinuje provádění opatření k ochraně bezpečnosti a zdraví zaměstnanců a postupy k jejich zajištění.

DRUHY ŠKOLENÍ

Z právního hlediska je pro každého zaměstnavatele důležité, aby o všech zásadních krocích, mezi které patří i školení zaměstnanců v oblasti BOZP vedl dokumentaci. Záznam o školení BOZP slouží jako doklad o tom, zda a v jakém rozsahu bylo školení BOZP provedeno, pro případ, že dojde k pracovnímu úrazu, současně také slouží jako doklad pro kontrolní činnost orgánů inspekce práce.

Školení BOZP je možné podle charakteru rozdělit na:

- vstupní školení,
- periodické školení,
- speciální školení.
- **Vstupní školení** BOZP při nástupu do zaměstnání seznamuje zaměstnance s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které musí zaměstnanec při práci dodržovat. Vstupní školení BOZP se provádí u všech zaměstnanců.
- **Periodické školení** BOZP se provádí k ověřování znalostí a obsahuje nové poznatky BOZP. Školení se provádí také tehdy, dojde-li ke změně pracovních podmínek, zákonů, vyhlášek, norem apod. Periodické školení BOZP se provádí u všech zaměstnanců.
- **Speciální školení** BOZP se provádí pro určité profese, jako jsou např. revizní technici el. zařízení, obsluha kotelen, jeřábníci, řidiči, výškoví specialisté apod.

VSTUPNÍ ŠKOLENÍ – RÁMCOVÝ OBSAH

Vstupní instruktáž

Povinnosti zaměstnavatele plynoucí ze zákoníku práce (§ 101 až § 105)

- vytvářet bezpečné a zdravotně nezávadné pracovní podmínky,
- vyhledávat, posuzovat a hodnotit rizika možného ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců, informovat o nich zaměstnance; provádět opatření k odstranění těchto rizik a k ochraně zaměstnanců,
- provozovat stroje, zařízení a technologie odpovídající současným požadavkům na zajištění BOZP,
- zřizovat potřebná ochranná zařízení, již instalovaná udržovat v účinném stavu, resp. zlepšovat jejich účinnost,
- seznamovat zaměstnance s právními a ostatními předpisy

BOZP, pravidelně ověřovat znalosti těchto předpisů a vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování,

- poskytovat zaměstnancům k bezplatnému užívání potřebné osobní ochranné pracovní prostředky dle nařízení vlády č. 495/2001 Sb.,
- nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti,
- bezodkladně zjišťovat a odstraňovat příčiny vzniku pracovních úrazů a nemocí z povolání.

Povinnosti zaměstnanců plynoucí ze zákoníku práce (§ 106, § 301, § 302)

- dodržovat povinnosti plynoucí z pracovního poměru,
- dodržovat právní a ostatní předpisy BOZP vztahující se k výkonu práce, se kterými byli řádně seznámeni,
- zaměstnanci zařazení do vedoucích funkcí mají stejně jako jejich zaměstnavatelé povinnost vytvářet podmínky a zajišťovat plnění požadavků právních a jiných předpisů k BOZP,
- dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost a zdraví,
- dbát podle svých možností o bezpečnost a zdraví dalších osob,
- dodržovat stanovené pracovní a technologické postupy, s nimiž byli řádně seznámeni,
- používat při práci osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení,
- oznamovat nadřizovanému nedostatky a závady BOZP a podílet se na jejich odstraňování,
- na pracovišti nepožívat alkoholické nápoje, případně jiné návykové látky, pod jejich vlivem nenastupovat do práce, dodržovat zákaz kouření na pracovišti,
- účastnit se školení BOZP,
- podrobit se zkouškám a lékařským prohlídkám, jestliže souvisí s pracovním zařízením,
- podrobit se vyšetření na přítomnost alkoholu nebo jiných návykových látek.

Pracovní úrazy a nemoci z povolání [§ 105, § 106/4 f), h), § 322/1c), d) ZP, § 9/6 zákona č. 309/2006 Sb., nařízení vlády č. 201/2010 Sb.]

- co je pracovní úraz nebo nemoc z povolání,
- povinnost ihned nahlásit každý pracovní úraz nadřizovanému,
- kdo nese odpovědnost za pracovní úraz případně nemoc z povolání,
- za jakých podmínek je možné se zprostit odpovědnosti